

Adviesraad Natuur en Milieu Gemeente Deventer

Jaarverslag 2025

Inhoudsopgave

Inleiding.....	2
Beknopt overzicht van activiteiten.....	2
Leden van adviesraad	3
Balans over 2025 en een blik vooruit	3

Inleiding

Dit is het jaarverslag 2025 van de Adviesraad Natuur en Milieu. Deze adviesraad is ingesteld door de gemeente Deventer per ingang van 1 april 2002, om gevraagd en ongevraagd advies te geven aan BenW over natuur en duurzaamheid in Deventer. Afhankelijk van het onderwerp kan dit advies in verschillende fasen van beleid worden gegeven. Vaak strekt het zich ook uit tot de betrokken ambtenaren en de gemeenteraad. De adviezen van 2025 zijn te vinden in de bijlagen. In de volgende paragrafen geven we een beknopt overzicht van de belangrijkste activiteiten, de samenstelling van de adviesraad, en een terugblik en blik vooruit voor het komend jaar.

Beknopt overzicht van activiteiten

In 2025 heeft de adviesraad zich vooral beziggehouden met circulariteit, de Groen-blauwe Hoofdstructuur, ganzenbeheer en de Omgevingsvisie. Daarbij hebben leden van de adviesraad verscheidene bijeenkomsten bijgewoond en is er regelmatig overleg geweest met betrokken ambtenaren van de gemeente. Ook hebben we met de gemeente van gedachten gewisseld over de verhouding tussen de Permanente Adviesraad Energie en Klimaat, zoals geadviseerd door de Klimaatraad, en de Adviesraad Natuur en Milieu. De conclusie van dat overleg was dat het domein van beide raden weliswaar overlapt, maar dat de samenstelling en werkwijze dusdanig verschilt dat het niet zinvol is om deze raden samen te voegen; wel is het belangrijk om onderling goed contact te houden over de onderwerpen waarover geadviseerd wordt.

Zoals inmiddels gebruikelijk was er twee keer ambtelijk overleg (met betrokken ambtenaren), op 19 mei en 6 oktober, en twee keer bestuurlijk overleg (met de wethouder en betrokken ambtenaren) op 14 april en op 3 november.

Naast mondelinge vragen en suggesties in deze bijeenkomsten, heeft de adviesraad vijf adviezen uitgebracht, te vinden in de bijlagen.

Onderwerp	Datum	Vorm advies	Bijlage
Uitvoeringsprogramma Deventer Circulair	3 mei	formeel, gevraagd advies	A
Eindconcept Groen-blauwe Hoofdstructuur	7 mei	formeel, gevraagd advies	B
Actualisatie Ganzenbeheer	3 juni	informeel, op verzoek van betrokken ambtenaren	C
Ganzenbeheerplan	13 september	formeel, gevraagd advies	D
Ontwerp-omgevingsvisie	4 november	formeel, gevraagd advies	E

Leden van adviesraad

Leden van de adviesraad worden benoemd door BenW, telkens voor een periode van 4 jaar. In 2025 werd Ulrike Weis ten Elsen aangesteld als nieuw lid. Kandidaat-lid Mark van Vilsteren zag af van een aanstelling als lid; hij blijft de adviesraad wel ondersteunen vanuit zijn specifieke deskundigheid. Twee nieuwe kandidaat-leden traden toe; zij namen deel aan de activiteiten van de adviesraad om na een kennismakingsperiode in overleg met de bestaande leden te beslissen of een formele voordracht wordt gedaan bij BenW. Aan het einde van het jaar bestond de adviesraad daarmee uit de volgende leden:

Jan Paul van Soest, voorzitter
Kris van Koppen, secretaris
Harco Jellema
Maurice Backerra
Urike Weis ten Elsen

En de volgende kandidaat-leden:

Mark Hoksberg
Rik Timmermans

Het schema van aftreden of herbenoeming is als volgt:

2026 - Jan Paul van Soest
2027 - Harco Jellema, Maurice Backerra
2028 - Kris van Koppen
2029 - Ulrike Weis ten Elsen

Balans over 2025 en een blik vooruit

De adviesraad is positief over het regelmatige contact met betrokken ambtenaren en de wethouder in het ambtelijk en bestuurlijk overleg. We hopen dit voort te kunnen zetten in de toekomst, wellicht ook, waar dat relevant is, met aanwezigheid van de wethouder voor ruimtelijke ordening.

We hopen met de uitgebrachte adviezen en het overleg met wethouder en ambtenaren een bijdrage te kunnen leveren aan een duurzaam en natuurvriendelijk gemeentebestuur, maar zijn daarover niet in alle gevallen positief. Op de adviezen over het Uitvoeringsprogramma Deventer Circulair en over de Groen-blauwe Hoofdstructuur kregen we een goede inhoudelijke respons, al zijn met name bij het laatste onze adviezen maar gedeeltelijk overgenomen. Op de ganzenbeheer-adviezen hebben we geen inhoudelijk reactie gekregen. Wat betreft de Omgevingsvisie is nog

onduidelijk of ons advies enige invloed heeft gehad. Dit is een aandachtspunt voor 2026.

Een ander, terugkerend punt van aandacht is hoe we de (beperkte) tijd van de adviesraadleden zo doelmatig mogelijk kunnen inzetten. Het blijft daarom van belang om de tijd en energie van de leden te focussen op thema's waar de adviesraad een betekenisvolle rol kan spelen.

Een hoofdthema voor het komend jaar is in elk geval het verdere traject van de Omgevingsvisie. Binnen dit traject is het van belang om de Groenblauwe Hoofdstructuur en het Biodiversiteitsplan goed tot hun recht te laten komen.

Een ander thema waaraan we opnieuw aandacht willen besteden is de energietransitie, inclusief de daarmee verbonden warmtetransitie.

===

Adviesraad Natuur en Milieu

Aan: BenW en gemeenteraad Deventer
t.a.v. wethouder(s), ambtenaren en gemeenteraadsleden betrokken bij
Deventer Circulair

Datum: 3 mei 2025

Betreft: Advies over het Uitvoeringsprogramma Deventer Circulair
(conceptversie 9 april 2025)

De Adviesraad Natuur en Milieu
brengt gevraagd en ongevraagd
advies uit voor een duurzaam en
groen Deventer

B en W benoemen de leden van de
Adviesraad van de gemeente
Deventer

SAMENVATTING

- De Adviesraad ondersteunt de inzet en ambities voor het Uitvoeringsprogramma Deventer Circulair. Ons belangrijkste advies is dit programma aan te nemen en uit te voeren.
- Daarnaast doen we enkele aanvullende suggesties voor de verdere uitwerking van het programma. Deze suggesties hebben betrekking op de verankering van de ambities en activiteiten in het gemeentelijke beleid, op het uitwerken van maatschappelijke kosten en baten en de tijdlijn van activiteiten, en op het versterken van de relatie tussen recycling en hergebruik enerzijds en afvalscheiding en -verwerking anderzijds.

Geacht college, geachte raadsleden,

De Adviesraad Natuur en Milieu is positief over de inzet en ambities van de gemeente Deventer om circulariteit een leidend beginsel van het duurzaamheidsbeleid te maken. Ombuiging van de huidige lineaire processen, met grote effecten op onder meer klimaat en biodiversiteit, naar meer circulaire inzet van producten en materiaal- en grondstofstromen kan de milieu-effecten van onze economie sterk verminderen. De recente geopolitieke ontwikkelingen laten bovendien zien dat het verstandig is de afhankelijkheid van internationale markten en machten te verkleinen en grondstoffen meer in eigen circulair beheer en in de eigen regionale economieën te houden.

De Adviesraad is ook positief over de voorgestelde acties, verdeeld over de drie hoofdthema's openbare ruimte, bouwen en goederen. Door deze acties te realiseren kan de gemeente belangrijke stappen zetten op het gebied van duurzaamheid. Ons belangrijkste advies is dan ook om dit programma aan te nemen en uit te voeren.

In aanvulling op dit advies vraagt de Adviesraad aandacht voor de wijze waarop de ideeën en acties in de gemeente verankerd zouden kunnen

Jan Paul van Soest, voorzitter
Kris van Koppen, secretaris
Harco Jellema
Maurice Backerra
Mark van Vilsteren, kandidaat-lid
Ulrike ten Elsen, kandidaat-lid

Contact:
voorzitter: jpvs@jpvs.nl
secretaris: kris.vankoppen@wur.nl

worden. Voor alle drie de thema's geldt dat circulair werken raakt aan diverse beleidsterreinen en dat de principes erachter door de gehele organisatie zouden moeten worden omarmd. Dat lukt het beste als de betrokkenen zelf zien wat de waarde ervan is voor hún beleidsterrein. Dat kan uiteenlopen van verlaging onderhouds- en beheerskosten via verhoging van de brede welvaart tot verbetering van grondstofzekerheid en onafhankelijkheid. De voordelen verschillen per beleidsterrein. Vaak gaat het om baten die breder zijn dan de focus van dat beleidsterrein zelf.

Om die baten zichtbaar te maken bepleiten wij, voor die terreinen waar dat mogelijk is, het opstellen van een maatschappelijke 'business case' van meer circulair werken, in de geest van een maatschappelijke kosten-batenanalyse (MKBA) die de voor- en nadelen systematisch in beeld brengt en zo mogelijk ook in geldtermen uitdrukt. Het is dan van belang niet alleen CO₂ (klimaat) in de vergelijking mee te nemen, maar juist ook de bredere baten zoals hierboven bedoeld. Om het circulaire denken breder ingang te doen vinden, kan het van waarde zijn om zo'n 'business case' met vertegenwoordigers van andere beleidsterreinen dan milieu uit te werken.

Voorts raden we aan de ideeën en maatregelen in een tijdlijn te zetten volgens de theorie van transitie management en de fasering die in veel transitieprocessen kan worden gezien. In eerste fase kan sprake zijn van experimenten, zoeken, ontwikkelen, daarna is concurrentie en competitie aan de orde. Geleidelijk groeit dan samenwerking en meer programmatisch werken, terwijl op termijn meer sturing en regulering nodig is om de gegroeide praktijken tot het nieuwe normaal te maken. Het is goed als de gemeente zo'n transitieproces vooraf doordenkt en bekijkt welke rol van de gemeente zelf op zeker moment aan de orde is.

Tenslotte vraagt de Adviesraad aandacht voor het afval- en recyclingbeleid als cruciaal onderdeel van het circulaire-economiebeleid. Deventer behoort momenteel tot de koplopers op het gebied van afvalscheiding. Het is belangrijk om die positie te behouden en waar mogelijk te versterken. We steunen de gemeente in haar inzet op scheiding aan de bron; het continueren en versterken daarvan vraagt expliciete aandacht. Ook is het belangrijk om de relatie tussen afvalscheiding en -verwerking en recycling en hergebruik te versterken. Het uitvoeringsprogramma geeft een goede aanzet met het bijeenbrengen en stimuleren van recycling-initiatieven in en rond Deventer, maar er zijn meer mogelijkheden tot verbetering, bijvoorbeeld door een vergelijking met best practices in andere gemeenten.

We hopen dat we met deze suggesties kunnen bijdragen aan het versterken van een circulaire economie in Deventer en zijn graag bereid tot nadere gedachtewisseling als daaraan behoefte is.

Namens de Adviesraad Natuur en Milieu Deventer,
 Jan Paul van Soest (voorzitter)
 Kris van Koppen (secretaris)

Adviesraad Natuur en Milieu

Aan: betrokken ambtenaren

Datum: 3 juni 2025

Betreft: Informeel advies over actualisatie ganzenbeheer

Dit advies is geschreven op verzoek van betrokken ambtenaren, maar geldt niet als een formeel gevraagd advies aan BenW. Het gaat om suggesties vanuit de adviesraad voor de komende actualisatie van het ganzenbeheer. Mogelijk volgt in een later stadium nog een formeel gevraagd of ongevraagd advies.

Voor het opstellen van dit advies is gebruik gemaakt van een versie uit 2020 van het bestaande ganzenbeheerplan. Belangrijk was ook het advies van Peter van Poelgeest (Duurzaam Fauna Advies), die al jarenlang ganzenbeheer uitvoert in Amsterdam en andere steden en die met ons een aantal overlastplekken in Deventer heeft bezocht.

Dit is, puntgewijs, onze indruk van de huidige stand van zaken bij ganzenbeheer:

- Ganzenbeheer in Deventer wordt uitgevoerd door het Groenbedrijf, in opdracht van het gemeentelijk Groenbeheer (IBL).
- Op een aantal plaatsen in Deventer, waaronder de Vijfhoek en het Venenplantsoen, wordt door bewoners, in het verleden en ook nu nog, overlast ervaren (poep, herrie, dreigende houding van ganzen, verjaging van eenden, overstekende ganzen, aantrekkingskracht op ratten).
- Mede dankzij het beheer tot nu toe is deze overlast beperkt van omvang, maar wel zodanig dat een goed uitgevoerd beheer in de toekomst nodig blijft.
- Overlast is altijd een subjectief begrip, maar wel relevant voor het vinden van een goede oplossing. Met name de bewoners die overlast ervaren, laten zich horen.
- Naast overlast, kan de aanwezigheid van (veel) ganzen plaatselijk ook nadelig zijn voor natuurwaarden, zoals kwetsbare vegetatie (overbegrazing) en ecologische kwaliteit (bemesting).
- Monitoring van het beheer, afstemming op ecologisch maaibeleid en contact met klagers is niet optimaal. De gemeente houdt in een ArcGIS-applicatie de locaties van klachten bij, maar er is onvrede bij bewoners over de communicatie. Ook is er geen heldere monitoring van inzet en resultaten van beheer.

De Adviesraad Natuur en Milieu brengt gevraagd en ongevraagd advies uit voor een duurzaam en groen Deventer

B en W benoemen de leden van de Adviesraad van de gemeente Deventer

Jan Paul van Soest, voorzitter
Kris van Koppen, secretaris
Harco Jellema
Maurice Backerra
Mark van Vilsteren, kandidaat-lid
Ulrike ten Elsen, kandidaat-lid

Contact:
voorzitter: jpvs@jpvs.nl
secretaris: kris.vankoppen@wur.nl

Samengevat: het beheer is vooral gericht op de symptomen (de ervaren overlast) maar de onderliggende processen die tot die symptomen leiden zijn minder goed in beeld en worden minder systematisch aangepakt.

Zinvolle uitgangspunten voor ganzenbeheer zijn volgens ons:

- Wilde ganzen (waaronder Canadese gans en grauwe gans) en verwilderde boerenganzen horen bij de Deventer natuur én cultuurhistorie. Groepjes zitten er soms al decennia of langer, als erfbewoner van voormalige boerderijen of uitgewaaid van oude ganzenfamilies in de parken. De boerengans heeft een rijk verleden in Deventer [1]. Waar geen sprake is van serieuze overlast vormen deze ganzen een bijdrage aan biodiversiteit en natuurbeleving.
- De twee belangrijkste maatregelen voor beperking van ganzenpopulaties zijn het oliën van eieren en maaibeheer. Het eerste wordt al toegepast door de gemeente, maar het is niet duidelijk of inderdaad ook voldoende nesten worden gevonden en op het juiste tijdstip worden behandeld. Of ook maaibeheer wordt ingezet als ganzenbeheermaatregel is niet duidelijk. Op sommige overlastplekken lijkt eerder het omgekeerde het geval: het gras wordt kort gehouden, en dus voor ganzen aantrekkelijk gemaakt, op plaatsen waar je de ganzen liever niet wil hebben.
- Ook een goede monitoring door deskundigen en afhandeling van klachten zijn belangrijk. Tijdige communicatie met klagers kan onbegrip en onvrede voorkomen.

Op basis van het bovenstaande doen we de volgende suggesties voor de actualisatie:

- Verbeter de monitoring, door ook de beheersactiviteiten en de resultaten daarvan periodiek te inventariseren en vast te leggen.
- Spoor nesten op plekken waar overlast veel voorkomt zo volledig mogelijk op, om in een vroeg stadium eieren te kunnen behandelen en/of andere beheersmaatregelen te kunnen nemen.
- Overlastlocaties zijn niet vanzelfsprekend de broedlocaties, maar zijn wel een goede indicatie van de aanwezigheid van broedlocaties in de nabijheid. Een deskundige moet deze locaties opsporen omwille van een zo volledig mogelijk aanpak op locaties waar de overlast groot is en de populatiegrootte zorgvuldig beheerst dient te worden.
- Benut ook maaibeheer als een instrument van ganzenbeheer. Doe dit in samenwerking met de stadsecologen, omdat er ook andere ecologische waarden een rol spelen bij het maaibeheer.
- Betrek een deskundige op het gebied van ganzengedrag, -overlast en -beheer bij de aansturing en, indien mogelijk, bij de voorlichting en de communicatie in probleemsituaties en de coördinatie van het beheer in die situaties.

- Geef goede voorlichting aan bewoners over het (niet) voeren van watervogels. Dit heeft een sterk negatief gezondheids- en gedragseffect op de vogels, verslechtert de waterkwaliteit én heeft een aantrekkende werking op ratten; waarmee een negatieve spiraal van overlast ontstaat.

We hopen dat deze suggesties kunnen bijdragen aan een duurzaam ganzenbeheer in Deventer. Desgewenst gaan we daarover graag in gesprek.

Namens de Adviesraad Natuur en Milieu Deventer,
Jan Paul van Soest (voorzitter)
Kris van Koppen (secretaris)

-----

[1] Voorbeelden van cultuurhistorie van ganzen in Deventer:

1. <https://www.ecologischadviesbureaumaes.nl/114.pdf>
2. <https://www.kasteleninoverijssel.nl/pages/ganzeboom.htm>
3. <https://www.nvbergkwartier.nl/onze-collectie/sandrasteeg-8/>
4. <https://ansichtkaartenbeurs.nl/kaarten/deventer-plantsoen-ganzen-voeren013131>
5. <https://ansichtkaartenbeurs.nl/kaarten/deventer-plantsoeno19463>
6. <https://proxy.archieven.nl/0/12905403F75951C4E0504C91A4062E7A>
7. <https://buitenkunstindeventer.nl/kunstwerken/gans/>

Adviesraad Natuur en Milieu

Aan: BenW en betrokken ambtenaren
t.a.v. wethouder(s) en ambtenaren betrokken bij de Groen-Blauwe
Hoofdstructuur

Datum: 7 mei 2025

Betreft: Advies over het Eindconcept Groenblauwe Hoofdstructuur (versie
28 maart 2025 met bijbehorende A0 kaart)

De Adviesraad Natuur en Milieu
brengt gevraagd en ongevraagd
advies uit voor een duurzaam en
groen Deventer

B en W benoemen de leden van de
Adviesraad van de gemeente
Deventer

SAMENVATTING

- De Adviesraad is zeer positief over de totstandkoming van een Groenblauwe Hoofdstructuur als (onderdeel van) een Omgevingsprogramma. Deze structuur biedt duidelijkheid en houvast bij de bescherming van natuur en landschap, met hun waarden voor leefbaarheid, cultuur, biodiversiteit en productie (deel I). Bovendien biedt hij aanknopingspunten voor een verdere versterking van deze waarden (deel II).
- In dit advies doen we aanvullende suggesties voor de verdere uitwerking van deze structuur. De belangrijkste punten zijn de volgende:
- De rol van de huidige natuurnetwerk als afzonderlijke laag, los van de hoofdstructuur, vinden we onduidelijk. Zo mogelijk zou deze sterker geïntegreerd kunnen worden, met name als het gaat om de waarde natuur en ecologie.
- In de beschrijving van de huidige structuur zien we nog een aantal onduidelijkheden en hiaten die verhelderd kunnen worden. Dat geldt onder andere voor de betekenis van de blauwe structuur, de procedure van beoordeling, en de opbouw en leesbaarheid van het stuk.
- Tenslotte doen we enkele suggesties voor de verdere uitwerking en toepassing van de GBHS.

Geacht college,

De Adviesraad is zeer positief over de totstandkoming van een Groenblauwe Hoofdstructuur (verder GBHS). Deze structuur biedt duidelijkheid en houvast bij de bescherming van natuur en landschap, met hun waarden voor leefbaarheid, cultuur, biodiversiteit en productie. Bovendien biedt hij aanknopingspunten voor een verdere versterking van deze waarden. De benadering vanuit een landschappelijke onderlegger,

Jan Paul van Soest, voorzitter
Kris van Koppen, secretaris
Harco Jellema
Maurice Backerra
Mark van Vilsteren, kandidaat-lid
Ulrike ten Elsen, kandidaat-lid

Contact:
voorzitter: jpvs@jpvs.nl
secretaris: kris.vankoppen@wur.nl

met duidelijk geïllustreerde groen- en blauwtypen en bijbehorende ambities spreekt ons bijzonder aan. En gezien de toenemende druk op natuur is de urgentie van dit programma hoog. De nu volgende punten van advies zijn dan ook uitdrukkelijk bedoeld als constructieve kritiek ter versterking en ondersteuning van de uitwerking van de GBHS.

1. Opbouw deel I en II en vaststelling

De tweevoudige betekenis van de GBHS: beschrijving van de huidige structuur en aanzet voor verbetering daarvan komt goed tot uiting in deel I en II. We nemen aan dat het de intentie is om deel I en II afzonderlijk vast te stellen en vinden dat een zinvolle benadering.

2. Definitie van GBHS en groene en blauwe typen

We missen in de inleiding een concrete, duidelijk in het oog springende definitie van de GBHS. In die definitie zou ons inziens ook natuur (in de zin van biodiversiteit) uitdrukkelijk thuis horen - nu is dat niet helemaal duidelijk (zie ook punt 3). In de Omgevingsvisie 2019 staat dat *“de gemeente streeft naar een robuuste hoofdstructuur voor natuur, recreatie en waterberging.”* Natuur staat in deze opsomming voorop.

Door het rapport heen wordt de term groentype verschillend gebruikt: soms overkoepelend voor groen- en blauwtypen, soms specifiek voor groentypen, en daarnaast worden ook nog de termen groen-blauwtypen en groen/blauwtypen gebruikt. Het zou goed zijn om al in de inleiding aan te geven hoe deze termen worden gebruikt en dat dan consistent te doen.

3. Natuurnetwerk als afzonderlijke laag is onduidelijk; liever opnemen in GBHS

De introductie van Natuurnetwerk Deventer als extra laag komt enigszins uit de lucht vallen en heeft veel overlap met de beschrijvingen en kaarten van de GBHS. De relatie tussen Natuurnetwerk en GBHS is daarbij niet helder. We begrijpen dat deze extra laag is toegevoegd om het belang van natuur en de borging daarvan te benadrukken. Niettemin is onze suggestie om dit hoofdstuk achterwege te laten en het op te nemen in het de eerste deel, wellicht als uitwerking van de waarde natuur en ecologie, die daarmee ook een groter gewicht krijgt in de GBHS. Dit zou kunnen worden toegelicht in hoofdstuk 3 als het gaat om de Beleidsstatus GBHS en de beschermingsniveaus. En op een vergelijkbare wijze zou het Natuurnetwerk terug kunnen komen in deel II. In hoofdstuk 8 en 9 zijn de ambities helder beschreven, maar ook hier komt het Natuurnetwerk enigszins uit de lucht vallen.

4. Blauwe structuren krijgen weinig aandacht

Blauwe structuren krijgen ons inziens nog te weinig aandacht. Zo is in het hoofdstuk uitvoeringsbepalingen nauwelijks iets terug te lezen over de

blauwe hoofdstructuur. Ons advies is om duidelijker te maken hoe de blauwe structuren zich verhouden tot de beschermingsniveaus.

5. Procedures voor beoordeling en verdere uitwerking

De matrix op pagina 18 is een van de belangrijkste tabellen wat betreft de waardebeoordeling en de consequenties daarvan voor mogelijkheden en voorwaarden. Wel blijft er veel ruimte voor interpretatie en dat betekent ook dat de procedure van beoordeling van groot belang is. Daarom is het goed dat voor de goedkeuring van een ontwikkeling binnen een gebied met hoog beschermingsniveau een collegebesluit nodig is. Wij nemen aan dat dit ook geldt voor een gebied met een zeer hoog beschermingsniveau (al staat dat niet expliciet vermeld). Verder verdient het aanbeveling om - bijvoorbeeld in de matrix ontwikkelruimte (3.3) - ook aan te geven welke deskundigen (stadsecoloog, landschapsdeskundige) bij deze besluitvorming betrokken moeten zijn.

6. Opbouw van het stuk

We nemen aan dat dit beleidsstuk voor geïnteresseerde bewoners van Deventer toegankelijk zou moeten zijn. Suggesties voor de leesbaarheid: vermijd jargon en neem een begrippenlijst op; maak het kaartmateriaal toegankelijk door goede legenda, liefst direct bij de kaart; en zorg voor een heldere structuur met goede uitleg van de volgorde en samenhang van de onderdelen (zoals de onderlinge relatie tussen de hoofdstukken in deel I).

Wellicht zou het ook helpen om de beschrijving en verbeelding van de groentypen (5.3) en het historische verhaal van deel III op te nemen als bijlagen, zodat de kern van het stuk bestaat uit twee niet al te lange delen. De kaart in deel III (p. 114) zou, als onderlegger van de GBHS, dan naar het begin van het stuk kunnen met een korte uitleg.

7. Andere punten van detaillering en uitwerking

- De kaarten zijn op een aantal punten nog niet compleet of onderling niet consistent (zoals soms ook al aangegeven in de tekst). Dit vraagt nog aandacht.
- Een aantal belangrijke natuurwaarden komt nog niet op de kaarten voor, bijvoorbeeld omdat het gaat om een detailniveau dat niet passend kan worden weergegeven. Het zou goed zijn om in een korte passage te beschrijven hoe wordt omgegaan met belangrijke componenten van natuur en landschap die niet passen in de detaillering van de GBHS (zoals vegetatie op muren en kademuren).
- Ook zou het goed zijn om kort iets te zeggen over de rol van fauna in de GBHS (die in het huidige plan grotendeels ontbreekt).
- Voor het gebruik van de GBHS in beleid en beheer is de toegankelijkheid van de kaarten van groot belang. We hopen dat er een digitale, gelaagde kaart als GIS beschikbaar komt voor

beleidsmakers, beheerders en ook voor geïnteresseerde burgers, met een mogelijkheid om vragen en opmerkingen in te brengen. Dat kan bijdragen aan de betrokkenheid van burgers en de verbetering van de GBHS.

- De GBHS, met de beschrijvingen van groen- en blauwtypen en de historie van het Deventer landschap, zou bovendien een waardevolle basis kunnen zijn van educatie over natuur en landschap in Deventer. Het zou interessant zijn om, in samenwerking met de Ulebelt en andere geïnteresseerde groepen (zoals leerkrachten en andere burgers met belangstelling voor natuur en landschap in Deventer en hun eigen wijk) te kijken of delen van de GBHS kunnen worden uitgewerkt tot educatief materiaal.

Wij hopen dat dit advies kan bijdragen aan een succesvolle uitwerking en toepassing van de GBHS en zijn graag bereid tot verdere gedachtewisseling als daaraan behoefte is.

Namens de Adviesraad Natuur en Milieu Deventer,
Jan Paul van Soest (voorzitter)
Kris van Koppen (secretaris)

Adviesraad Natuur en Milieu

Aan: BenW en gemeenteraad Deventer
t.a.v. wethouder(s), ambtenaren en gemeenteraadsleden betrokken bij het ganzenbeheer

Datum: 13 september 2025

Betreft: Advies over het Ganzenbeheer(s)plan gemeente Deventer 2025

De Adviesraad Natuur en Milieu brengt gevraagd en ongevraagd advies uit voor een duurzaam en groen Deventer

B en W benoemen de leden van de Adviesraad van de gemeente Deventer

SAMENVATTING

De Adviesraad ondersteunt de hoofdlijn van het plan en geeft aanvullende adviezen wat betreft het benoemen van de positieve waarden van ganzen, de monitoring van beheer, de communicatie met burgers, het maai-beheer en de inzet van specifieke deskundigheid.

Geacht college,

De Adviesraad Natuur en Milieu ondersteunt de hoofdlijn van het Ganzenbeheerplan maar draagt nog een aantal punten ter verbetering aan. Deze punten sluiten aan op ons informele advies van 3 juni 2025 (toegevoegd als bijlage). We vatten ze hier kort samen.

De positieve waarde van ganzen voor sfeer en beleving van natuur wordt genoemd, maar de waarden met betrekking tot biodiversiteit en cultuurhistorie niet. We begrijpen dat die in een beheerplan niet uitvoerig aan de orde hoeven te komen, maar het lijkt ons goed om ze wel te benoemen, want uiteindelijk is beheer mede op deze waarden gericht.

Een concreet plan voor monitoring van het beheer ontbreekt. Het ontwikkelen en uitvoeren van zo'n plan is belangrijk om zicht te houden op de effectiviteit van maatregelen. Alleen klachtenregistratie lijkt ons ontoereikend voor dit doel.

Het plan voorziet in maatregelen voor publieksvoorlichting, maar zegt weinig over de terugkoppeling naar melders van overlast, terwijl een goede terugkoppeling al een deel van de onvrede bij bewoners kan wegnemen. Bovendien is terugkoppeling in veel gevallen een effectiever communicatiemiddel dan algemene boodschappen.

Maai-beheer wordt genoemd in het plan, maar niet concreet uitgewerkt als beheerinstrument. Het zou goed zijn om hier meer aandacht aan te geven,

Jan Paul van Soest, voorzitter
Kris van Koppen, secretaris
Harco Jellema
Maurice Backerra
Ulrike ten Elsen, kandidaat-lid

Contact:
voorzitter: jpvs@jpvs.nl
secretaris: kris.vankoppen@wur.nl

in afstemming met het ecologisch maaibeheer (en uiteraard verkeersveiligheid).

Tenslotte herhalen we ons advies om bij de uitwerking en implementatie van het Ganzenbeheerplan specifieke deskundigheid op dit gebied te betrekken. Uit het Ganzenbeheerplan wordt niet duidelijk in hoeverre daarin voorzien is.

We hopen dat we met deze punten kunnen bijdragen aan het ganzenbeheer in Deventer, ten behoeve van het terugdringen van de overlast én het behoud van natuurwaarden en draagvlak. Mochten er vragen of opmerkingen zijn, dan zijn we graag bereid tot nader overleg.

Namens de Adviesraad Natuur en Milieu Deventer,
Jan Paul van Soest (voorzitter)
Kris van Koppen (secretaris)

BIJLAGE: Advies actualisatie ganzenbeheer, 3 juni 2025

Adviesraad Natuur en Milieu

Aan: BenW en gemeenteraad Deventer
t.a.v. betrokken wethouder(s) en gemeenteraadsleden

Datum: 4 november 2025

Betreft: Advies over de Ontwerp-omgevingsvisie Gemeente Deventer (d.d. 23 oktober 2025)

De Adviesraad Natuur en Milieu brengt gevraagd en ongevraagd advies uit voor een duurzaam en groen Deventer

B en W benoemen de leden van de Adviesraad van de gemeente Deventer

SAMENVATTING

- De Ontwerp-omgevingsvisie bevat veel positieve ambities op het gebied van natuur en milieu. De adviesraad ondersteunt deze, maar gaat in dit advies vooral in op enkele meer kritische punten.
- Deze punten betreffen de beoogde groei, de versterking en borging van de natuurkwaliteit, het energiesysteem van de toekomst, mobiliteit en circulariteit. We doen daarbij suggesties voor aanscherping.

Geacht college, geachte raadsleden,

De omgevingsvisie is een belangrijk overkoepelend instrument voor de toekomst van Deventer. Het is goed dat de gemeente een omvangrijk traject van onderzoek, planning en participatie heeft ingezet om vorm te geven aan het ontwerp dat nu voorligt. Maar vanwege het grote belang kijkt de adviesraad ook kritisch naar punten die verbetering behoeven. Deze punten worden hieronder beschreven.

Groei van inwoners en woningen

De Ontwerp-omgevingsvisie presenteert de ambitie om te streven naar een extra groei, bovenop de autonome groei. Dit leidt tot een voorziene groei tot 2040 van 11.500 woningen, dat is ruim 20% meer dan de huidige woningvoorraad en ruim 50% bovenop de autonome groei. De adviesraad ondersteunt het voornemen om met name voor jongeren, starters en jonge gezinnen voldoende woningen te bouwen, maar vraagt zich af of zoveel extra groei realistisch en gewenst is met het oog op de leefomgeving. Het is ons inziens belangrijk om snelle voortgang te maken met al beschikbare bouwlocaties, maar voor de langere termijn is ons advies om in lijn met de Ontwerp-Nota Ruimte, de groei van de Deventer in balans te houden met werken en voorzieningen, en af te stemmen op de plannen van de andere gemeenten in de Stedendriehoek. Voor de definitieve Omgevingsvisie betekent dit dat de teksten over voorziene groei voorzichtiger worden geformuleerd, als opties die nader zullen worden afgewogen. Er zijn diverse

Jan Paul van Soest, voorzitter
Kris van Koppen, secretaris
Harco Jellema
Maurice Backerra
Ulrike Weiss ten Elsen

Contact:
voorzitter: jpvs@jpvs.nl
secretaris: kris.vankoppen@wur.nl

redenen om het Stadsland vooralsnog niet als potentiële bouwlocatie op te nemen.

Versterking en borging van natuurkwaliteit

Biodiversiteit en natuur worden regelmatig genoemd, maar in vrij algemene termen. De Groen-Blauwe Hoofdstructuur krijgt veel aandacht - wat wij ondersteunen - maar het Biodiversiteitsplan wordt maar één keer vermeld (bij de uitwerking voor het Rivierenlandschap, p. 183). In het afwegingskader zit biodiversiteit enigszins verstopt in 'bodem, water, groen en erfgoed als drager van de ruimte'. Het verdient aanbeveling om al bij de inleiding over dit thema natuur naar het Biodiversiteitsplan te verwijzen, en daarbij ook aan te geven welke conclusies dan daaraan t.a.v. de Omgevingsvisie worden verbonden.

In de tekst worden op verschillende plekken de ecologische kernkwaliteiten omarmd en aangegeven dat de groene ruimte in de stad moet meegroeien met het aantal inwoners. Ons advies is om deze doelstelling concreet te maken door deze te koppelen aan een na te streven norm, bijvoorbeeld de 3-30-300 regel, de norm van 75 m² groen per woning, of de recent ontwikkelde biodiversiteitsnorm van het IPC Groene Ruimte.

Ook adviseren we om biodiversiteit waar dan kan concreter te maken voor de lezers van de Omgevingsvisie. Bijvoorbeeld door wanneer gesproken wordt over kenmerkende soorten (p. 17) enkele voorbeelden te geven. Daarbij kan geput worden uit de lijst van ambassadeursoorten in het Biodiversiteitsplan. In de Ontwerp-omgevingsvisie wordt alleen over ambassadeursoorten gesproken bij de uitwerking van het landelijk gebied en van het rivierenlandschap, maar ook hier zonder voorbeelden. Zou het voor een stad die de arend voert in haar wapen en in de naam van haar voetbalclub, niet mooi zijn om de terugkeer van zeearend in haar uiterwaarden te vermelden? Ook voor het stedelijk gebied noemt het Biodiversiteitsplan diverse ambassadeursoorten, waaronder bijvoorbeeld de muurbloem; in elk geval enkele daarvan verdienen vermelding in de Omgevingsvisie.

Eveneens ten behoeve van zichtbaarheid adviseren wij om in elk geval de belangrijkste ecologische verbindingzones aan te geven op de integrale plankaart.

Tenslotte is concretisering mogelijk door aan te geven dat verbetering of verslechtering van biodiversiteit sterk samenhangt met de zgn. drukfactoren die van invloed zijn: verandering van land- en ruimtegebruik, stikstofverbindingen, fijnstof, wateronttrekkingen en waterpeil, en andere. Hoewel het lastig kan zijn direct op biodiversiteit te sturen, kan wel op die drukfactoren worden gestuurd. We raden aan nog eens beter te analyseren hoe via de omgevingsvisie de biodiversiteit kan worden geborgd door cruciale drukfactoren terug te schroeven en aandacht te geven aan de monitoring die daarvoor nodig is.

Energiesysteem van de toekomst

De ambities zijn hoog: in 2030 wil Deventer 55% minder CO₂ uitstoten (ten opzichte van 1990) en in 2050 helemaal geen schade toebrengen aan de omgeving. Wijken gaan van het aardgas af, energie komt uit duurzame bronnen zoals bijvoorbeeld zon en wind, en gebouwen worden op een milieuvriendelijke manier gebouwd. Er liggen hier grote uitdagingen, onder meer wat betreft energieopwekking, het elektriciteitsnet en de warmtevoorziening in wijken. Wat betreft het laatste: er worden verschillende opties genoemd en verkenningen voorgesteld, maar nauwelijks concrete plannen. Wij adviseren om dit op korte termijn verder uit te werken en waar mogelijk meer concrete stappen al op te nemen in de Omgevingsvisie. Grote ambities zijn toe te juichen, maar als deze niet van voldoende maatregelen worden voorzien zijn ze moeilijk te realiseren. Laat vooral zien hoe de ambities waargemaakt kunnen worden.

Mobiliteit

Wij ondersteunen het STOMP principe, maar vragen ons af of een transitie naar minder automobiliteit te rijmen is met het voornemen voor een derde IJsselbrug. De motivatie daarvoor - 'meer ademruimte' - vinden wij te vaag voor zo'n grote ingreep, die zonder twijfel een aanzuigende werking zal hebben op autoverkeersstromen in de stad Deventer en aan de overzijde van de IJssel. Ons advies is om deze plannen te heroverwegen, in overleg met provincie en buurgemeenten, en op basis van robuuste voorspellingen van de impact van zo'n brug op verkeersstromen. De teksten hierover in de Omgevingsvisie zouden daarom voorzichtiger en meer optioneel geformuleerd mogen worden dan nu het al geval is.

Circulariteit

Deventer heeft een goed uitgewerkte visie op circulair en biobased bouwen. In de Omgevingsvisie is circulair bouwen vrij algemeen opgenomen. Ons advies: versterk de inzet op circulair bouwen door concrete beleidsdoelen op te nemen, het doorontwikkelen van de visie circulair bouwen bijv. in een circulaire gunningsleidraad voor bouwprojecten of het ontwikkelen van toetsingskaders voor circulair en biobased bouwen. Hier geldt hetzelfde als wat we over klimaat schreven: ambities gaan pas leven als ze ook van maatregelen worden voorzien.

We hopen dat we met deze suggesties kunnen bijdragen aan het versterken van de Omgevingsvisie en zijn graag bereid tot nadere gedachtewisseling als daaraan behoefte is.

Namens de Adviesraad Natuur en Milieu Deventer,
 Jan Paul van Soest (voorzitter)
 Kris van Koppen (secretaris)